

วัฒนชัย หมั่นยิ่ง, นาวาโท 2555: การศึกษาเชิงวิเคราะห์และเปรียบเทียบร่ายยาว
มหาเวสสันดรชาดก กับมหาเวสสันดรชาดกภาษาเขมร ฉบับพุทธศาสนบัณฑิต
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ภาษาไทย) สาขาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์ประเทือง ทินรัตน์, Ph.D 1059 หน้า

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดกและมหา
เวสสันดรชาดกฉบับแปลจากภาษาเขมรในด้านวรรณศิลป์ และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความ
แตกต่างทางด้านวรรณศิลป์ของร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดกและมหาเวสสันดรชาดกภาษาเขมร
ฉบับพุทธศาสนบัณฑิตโดยมีขอบเขตข้อมูลทางด้านเนื้อหา ได้แก่ ฉบับภาษาไทย ศึกษาจาก
ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก ฉบับ 13 กัณฑ์ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 13 พุทธศักราช 2507 โดยองค์การคำ
ของครูสภา ฉบับภาษาเขมร ศึกษาจากมหาเวสสันดรชาดก พิมพ์โดยพุทธศาสนบัณฑิต
พุทธศักราช 2539 ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ทางด้านวรรณศิลป์ 3 ด้าน คือด้านเนื้อหา ด้านกลวิธี
การแต่ง และด้านการใช้ภาษา

ผลการวิจัยพบว่าในมหาเวสสันดรชาดกทั้งสองฉบับมีวรรณศิลป์ครบสมบูรณ์ทั้งด้าน
เนื้อหา ซึ่งประกอบไปด้วย เนื้อเรื่อง โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร และฉาก ด้านกลวิธีการแต่ง
ได้แก่ การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการปิดเรื่อง รวมทั้งด้านการใช้ภาษาได้แก่ ด้านการใช้
ถ้อยคำ ซึ่งประกอบไปด้วยการใช้คำแสดงอารมณ์ การใช้คำอ้อมค้อม การใช้คำยานาม และ
การหลอกลำ ด้านการใช้โวหารประกอบไปด้วย บรรยายโวหาร พรรณาโวหาร เทศนาโวหาร
สาธกโวหารและอุปมาโวหาร และด้านการใช้ภาพพจน์ประกอบไปด้วย การเปรียบเทียบแบบ
อุปมา การเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์ การกล่าวเกินจริงหรืออติพจน์ การใช้สัญลักษณ์ การใช้
บุคลาธิษฐาน สมพจน์ นามนัย การกล่าวประชดประชัน การกล่าวอ้างอิง และปฏิจา
ในด้านการศึกษาเปรียบเทียบพบว่ามหาเวสสันดรชาดกทั้งสองฉบับมีความเหมือนกันทางด้านเนื้อหา
และด้านกลวิธีการแต่ง แต่มีความแตกต่างกันในด้านการใช้ภาษา ได้แก่ด้านการใช้ถ้อยคำ และ
ด้านการใช้ภาพพจน์อย่างเห็นได้ชัดเจน